
УДК 355.23;339.19

Андрій БАЛЕНДР,
кандидат педагогічних наук, доцент,
Національна академія Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького, м. Хмельницький

УПРОВАДЖЕННЯ СПІЛЬНОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ ПРИКОРДОННИКІВ КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В ГАЛУЗІ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ КОРДОНАМИ

У статті розкрито особливості спільної магістерської програми підготовки прикордонників країн Європейського Союзу в галузі стратегічного управління кордонами, проаналізовано використання цього досвіду з метою його впровадження в систему професійної підготовки персоналу прикордонного відомства України.

Ключові слова: *спільна програма підготовки, компетентність, країни Європейського Союзу, підготовка прикордонників.*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Сучасні євроінтеграційні процеси в освіті значним чином впливають й на формування спільних підходів до підготовки фахівців з охорони кордонів у країнах Європейського Союзу (ЄС), що позначається у розробці єдиних стандартів, освітніх програм підготовки, профілів професійних компетентностей. Особливо відчутною нині є необхідність адаптації системи підготовки персоналу Державної прикордонної служби України (ДПСУ) до вимог провідних прикордонних відомств Європи та світу. Розробка і впровадження правоохоронними відомствами країн ЄС спільних освітніх програм підготовки прикордонників викликає

значний інтерес у вітчизняних педагогів і потребує ретельного вивчення стосовно необхідності їх впровадження в практику освітнього процесу відомчих навчальних закладів ДПСУ.

Мега статті – висвітлити досвід розробки, особливості структури й впровадження спільної магістерської програми підготовки прикордонників в галузі стратегічного управління кордонами в країнах ЄС.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано вирішення даної проблеми та на які опирається автор. Дослідженням теорії та практики професійної підготовки прикордонників займається значна кількість вітчизняних учених, серед яких: О. Торічний, В. Мірошніченко, О. Діденко. Дослідженнями професійної підготовки фахівців з охорони кордонів зарубіжних країн займалися Н. Ринденко, Д. Таушан. Проблема дослідження європейського досвіду в галузі стандартизації освіти присвячені чисельні дослідження науковців: Ю. Зінковського, В. Лугового, С. Мельника, Н. Ничкало, С. Сисоевої. Особливості підготовки прикордонників з використанням технологій дистанційного навчання досліджував І. Блощинський [1]. Проте, наші розвідки засвідчили, що питання розробки й імплементації спільної магістерської програми підготовки прикордонників в країнах ЄС ще не досліджувалось.

Виклад основного матеріалу дослідження. Освітня політика ЄС являє собою приклад інтеграції, що прагне зберегти національні особливості вищої освіти та одночасно створити спільні риси, які будуть сприяти підвищенню конкурентоспроможності Європи в цілому. Цілісна політика ЄС, яка розробляється і здійснюється в галузі вищої освіти в останні десятиріччя, сприяє формуванню наднаціональних інститутів, послідовній роботі зі створення загальноєвропейської системи вищої освіти [2].

Інститут Східних Студій Варшавського університету (Республіка Польща) разом з Національним університетом “Острозька академія” (Україна) організують навчання за спільною дворічною польсько-українською магістерською програмою з політології – “Східні студії”. Ця магістерська програма пропонує подвійний польсько-український диплом та можливість одержання одразу двох магістерських

ступенів: українського диплому “магістра політології” в Національному університеті “Острозька академія” та польського магістерського диплому “Master of Politics” від Варшавського університету [3].

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого у 2014–2017 роках уклав низку угод з партнерськими навчальними закладами про запровадження та спільну реалізацію магістерських програм з правознавства, міжнародного права та суміжних спеціальностей. Реалізація таких програм відбувається на засадах взаємного визнання та зарахування періодів і результатів навчання за узгодженими навчальними планами, відповідно до стандартів ступеневої академічної мобільності Європейського освітнього простору та національного законодавства України, Литви, Естонії, Франції та Кіпру. Це такі освітні програми, як: “Міжнародне право” разом з Університетом Миколаша Ромеріса (м. Вільнюс, Литва); “Міжнародне право”, “Право ЄС та глобальні виклики” (Університет Казиміраса Симоновичюса (м. Вільнюс, Литва); “Право і політика ЄС” (Університет м. Нікосії, Кіпр) [4].

З огляду на глобалізацію й інтенсивний розвиток правоохоронного міжнародного освітнього простору відбуваються й зміни у сфері освіти й підготовки персоналу прикордонних відомств країн ЄС. У 2010 році під егідою Агенції FRONTEX (Європейська агенція прикордонної і берегової охорони) представниками прикордонних відомств країн ЄС було розроблено Спільну європейську магістерську освітню програму (СЄМОП) в галузі стратегічного управління кордонами [5].

Концепція СЄМОП в галузі стратегічного управління кордонами є результатом проекту Агенції FRONTEX з розробки спільної освітньої програми для співробітників відомств, відповідальних за безпеку кордонів в ЄС середнього та високого рівнів. Одним з головних завдань гармонізації підготовки прикордонників країн ЄС є підтримка підготовки та навчання прикордонників шляхом встановлення спільних стандартів навчання на європейському рівні. Агенція FRONTEX успішно розробила “Уніфіковані програми підготовки” для підготовки прикордонників базового та середнього рівнів, які були прийняті країнами-членами та впроваджені на національному рівні відповідно до загальних принципів навчання та філософії Агенції [6].

Діяльність Агенції FRONTEX у сфері прикордонної охорони спрямована, перш за все, на популяризацію європейської культури прикордонної служби з високими стандартами основних прав, етики та лідерства. Також Агенція ініціювала розробку Галузевої рамки кваліфікацій для підготовки прикордонників країн ЄС (ГПК) [7], яка відповідає вимогам Європейської рамки кваліфікацій для навчання впродовж життя (ЄПК) [8], а також принципам Болонського та Копенгагенського процесів, що відображає освітні вимоги та професійні стандарти для прикордонної служби на всіх кваліфікаційних рівнях та у всіх сферах діяльності, що стосується охорони кордонів.

Цільовою групою для підготовки за СЄМОП є персонал європейських правоохоронних органів з функцією охорони кордону на всіх кваліфікаційних рівнях, тому, відповідно до свого мандату, Агенція FRONTEX сприяє вирішенню загальних потреб професійного розвитку фахівців прикордонних відомств країн ЄС середнього і високого рівнів за допомогою програми вищої освіти, орієнтованої на стратегічне управління безпекою кордонів ЄС та європейським співробітництвом для забезпечення інтегрованого управління кордонами. Однією з основних переваг цієї магістерської програми ЄС є те, що вона допомагає заповнити пробіл у системі підготовки на національному рівні, оскільки в багатьох країнах відсутні власні програми вищої освіти з питань стратегічного управління кордонами на рівні магістра [9].

Спільна європейська освітня магістерська програма підготовки в галузі стратегічного управління кордонами відображає стратегічний підхід Агенції FRONTEX до освіти та підготовки персоналу прикордонних відомств. Основною метою цього підходу є сприяння спільній діяльності країн ЄС у сфері інтегрованого управління кордонами, підтримуючи принципи інтероперабельності, гармонізації та мобільності прикордонного менеджменту та співробітництва в усіх країнах ЄС. Дана магістерська програма повністю орієнтована на відповідність навчальних вимог професійній компетентності фахівців з охорони кордонів країн ЄС. Слухачі цієї програми мають можливість використовувати найкращі практики країн ЄС, користуючись перевагами

академічної співпраці та обміну студентами/викладачами, а також робити власний внесок у розвиток сфери охорони корону [10].

Важливою складовою програми є сприяння інтеперабельності на кордонах ЄС та гармонізації навчальних та професійних стандартів з урахуванням різноманітності відповідно до принципів Болонського та Копенгагенського процесів. Слухачі мають змогу користуватись міжнародним досвідом усіх європейських організацій з функцією прикордонної охорони.

Дана спільна магістерська програма була спільно акредитована міжнародною групою експертів з питань акредитації під керівництвом Нідерландсько-Фламандської організації із забезпечення якості й акредитації в рамках Європейського консорціуму з акредитації та у співпраці з організаціями із забезпечення якості та акредитації Естонії, Литви, Латвії та Іспанії. Спільна оціночна група збрала експертів в галузі забезпечення якості та профільних експертів з Бельгії, Ірландії, Великобританії, Словенії та Нідерландів.

Після успішної акредитації програми Агенція FRONTEX розпочинає реалізацію програми у тісній співпраці з іншими членами консорціуму, визначених для реалізації цієї програми, а саме: із Естонською академією наук з питань безпеки, Університетом вищої освіти в Резекне (Латвія), Університетом ім. Миколоса Ромериса (Литва), Національним університетом дистанційної освіти (Іспанія). Консорціум співпрацює з низкою інших освітніх та навчальних установ прикордонного співтовариства в межах ЄС, які сприяли розвитку програми, а саме: Федеральним міністерством внутрішніх справ Австрії; Федеральною поліцією Бельгії; Академією Міністерства внутрішніх справ та Головного управління прикордонної поліції Болгарії; Академією прикордонної служби та берегової охорони Фінляндії; Штаб-квартирою грецької поліції; Грецькою береговою охороною; Коледжем Державної прикордонної служби Латвії; Академією Федеральної поліції ФРН; Національним університетом державної служби Угорщини, юридичним факультетом; Коледжем національної поліції Гарді (Ірландія); Державною прикордонною службою Литви; Університетом Мальти; Королівською військовою і прикордонною поліцією

Нідерландів; Прикордонною поліцією Румунії; Поліцейською академією ім. А. Я. Кузи (Румунія); Академією поліцейського корпусу Словацької Республіки; Поліцейською академією Словенії; Цивільною гвардією Іспанії; Національною поліцією Іспанії, а також із партнерськими організаціями Агенції FRONTEX: Женевським центром з демократичного контролю над збройними силами, Головним офісом Європейської служби із підтримки шукачів притулку, Інтерполом, ОБСЄ (Організація з безпеки та співробітництва в Європі), УВКБ ООН (Управління Верховного комісара ООН у справах біженців) [11].

Ця програма надає унікальну можливість для визначення нових шляхів подолання викликів безпеці кордону, вирішення загальноєвропейських спільних потреб у сфері управління кордонами ЄС та їх безпечної перевірки під керівництвом найкращих викладачів, наставників, фахівців та політиків з усього ЄС. В рамках програми слухачі мають змогу разом навчатися та ділитися досвідом. Група формується з представників прикордонних відомств країн-членів ЄС, по одному від кожного відомства, а також представників партнерських організацій Агенції FRONTEX, за умови, що вони відповідають відповідним критеріям, що стосуються наявності досвіду у сфері прикордонного управління на стратегічному рівні.

Спільна програма була розроблена робочою групою, під загальною координацією Агенції FRONTEX, яка складалась з представників партнерських освітніх установ та інших експертів. З початку процесу проектування у 2012 році до розробки програми в ній брали участь понад 80 фахівців освітньої та прикордонної сфер з більш як 20 країн, у тому числі країн-кандидатів (Австрія, Бельгія, Болгарія, Данія, Естонія, Фінляндія, Греція, Німеччина, Угорщина, Ірландія, Латвія, Литва, Мальта, Нідерланди, Румунія, Іспанія, Словаччина, Словенія, Швейцарія, Великобританія) [12].

Очікувані результати навчання магістерської програми були розроблені за допомогою Галузевої рамки кваліфікацій (ГРК) для підготовки прикордонників країн ЄС. Дані програмні результати навчання було класифіковано як знання, уміння та компетентності. Також було визначено результати навчання для різних етапів програми. У свою чергу, результати

навчання для кожного з десяти модулів впливають із результатів навчання самої програми. Проект спільної програми був обговорений та затверджений на рівні національних відомств та освітніх установ.

Очікувані результати навчання програми узгоджуються з відповідним рівнем у Європейській рамці кваліфікацій для вищої освіти (так звані Дублінські дескриптори) або Європейської системи кваліфікацій. Як відомо, ГРК будь-якої сфери діяльності має бути узгодженою з ЄРК. У випадку ГРК для підготовки прикордонників країн ЄС, вона узгоджена з рівнями 4–7 ЄРК. Європейська прикордонна ГРК складається з 22 результатів навчання для 5 навчальних блоків: 8 результатів навчання для сфери “Загальні завдання з охорони кордону”; 8 результатів навчання для сфери “Прикордонна служба і прикордонний контроль”; 2 результати навчання для сфери “Оперативно-розшукова діяльність і розвідка”; 3 результати навчання для сфери “Управління і керівництво”; та 1 результат навчання для спеціальної підготовки у сфері охорони кордону (опціональний). Ці результати навчання описують прогрес навчання від 4 до 7 рівня [7].

У ГРК для підготовки прикордонників країн ЄС 7 рівень описується як: “Рівень магістра; основа для Європейської спільної магістерської програми підготовки в галузі стратегічного управління кордонами, розроблена для співробітників прикордонних відомств середнього і високого рівня”. Іншими словами, результати навчання для рівня 7 ГРК були розроблені з урахуванням даної магістерської програми. Робоча група відпрацювала таблицю відповідності результатів навчання програми з Дублінськими дескрипторами. Далі програмні результати навчання детально трансформуються в результати навчання на рівні різних етапів та модулів. На цих етапах відбувається посилення компоненти знань, а наукові та дослідницькі навички відіграють важливу роль у двох модулях та в дисертації (разом складаючи половину програми). Особливої уваги заслуговує те, що, хоча слухачі приділяють значну увагу розвитку практичних навичок та вивченню досвіду, програма має значну академічну спрямованість. Тому освітній профіль цієї магістерської програми як “освітньо-спрямований” та призначений для фахівців вищої ланки є достатньо обґрунтованим [11].

Побудова спільної магістерської програми добре підходить для досягнення важливих результатів навчання слухачами, навчальними закладами та установами, залученими до цієї програми. Це сприяє виникненню академічної довіри до досвіду організації, які опікуються охороною кордону, покращує співпрацю між країнами ЄС та вирішує проблеми, з якими стикаються прикордонні відомства з європейському правоохоронному просторі, гнучкій парадигмі навчання узгодженої з освітньою системою кожної країни ЄС та створює стандарти для спільного навчання [12].

Слухачі отримують змогу практично випробувати кращі практики управління безпекою кордонів у Європі, оскільки в кожній групі присутні слухачі з кожної країни ЄС або Асоційованої країни Шенгенської зони, а зміст програми розроблений провідними європейськими експертами. Академічні установи, які утворюють консорціум для організації навчання за даною програмою, отримують вигоду від проектів академічної мобільності, які посилюють теорію та практику в галузі прикордонного менеджменту. Організації та установи, відповідальні за охорону кордону отримують вигоду завдяки розширенню потенціалу оперативної співпраці і сумісності на кордонах ЄС, що також є однією з основних цілей Агенції FRONTEX [10].

Студентам пропонується можливість вчитися в контексті, що відображає оперативну реальність, вивчати найкращі практики охорони кордону, посилюючи європейський вимір прикордонної сфери діяльності, одночасно сприяючи створенню європейської прикордонної культури на вищих рівнях управління. У кожній ітерації програми передбачається, що кожному національному прикордонному відомству буде надано мінімум одне місце серед усіх країн-членів ЄС, а також інших організацій, з якими FRONTEX співпрацює у правоохоронній сфері. Слухачами повинні бути керівники середнього та високого рівня, які працюють у сфері охорони кордонів. На кожен ітерацію магістерської програми потрібно набирати 30 слухачів. Вимоги до прийому до цієї програми полягають у тому, що кандидати повинні володіти, як мінімум, кваліфікацією першого циклу, що складається з щонайменше 180 кредитів ECTS (ступінь бакалавра або його еквівалент), отриманого від визнаного вищого навчального закладу. Цей ступінь має бути в сфері, пов'язаній з предметом цієї магістерської

програми, такою як право, ділове адміністрування, державне управління, підприємництво та прикордонна охорона, поліцейська діяльність на кордонах, поліція, кримінологія, військові науки, з безпеки, соціологія, психологія, політичні науки, управління ризиками та безпекою та пов'язані з ними області. Окрім того, слухачі повинні мати, як мінімум три роки досвіду роботи в прикордонному відомстві, щонайменше на середній посаді керівника, і, якщо їх перша мова не є англійською, вони повинні надати сертифікат рівня володіння англійською мовою щонайменше рівня B2, як визначено в CEFR [11].

Спільний характер програми означає, що необхідно враховувати різноманітні національні та інституційні правила та процедури в установах-партнерах. Вони були розглянуті в угоді про Консорціум, де було визначено єдиний набір правил, норм та процедур, які застосовуються до цієї програми [9].

Під час проведення аналізу потреб даної магістерської програми було, зокрема, визнано, що жодна освітня установа не має досвіду виконання всієї програми, і передбачається, що Консорціум поділить обсяг програми серед установ-партнерів. Проте відповідальність за кожен модуль завжди лежить на Консорціумі, оскільки тільки він в цілому відповідає за всю програму. Для забезпечення якості навчання викладання самих модулів не буде спільним. В принципі, в кожній ітерації програми один з партнерів Консорціуму має нести відповідальність за освітній процес на рівні принаймні одного модуля. Організація освітнього процесу на рівні окремого модуля передбачає відповідальність навчального закладу за організацію модулів, освітній процес та забезпечення якості, призначення місцевого координатора модулів, експерта в області окремого модуля, забезпечення наявності викладацького складу, а також надання різних послуг та матеріально-технічного забезпечення. Для забезпечення безперервності програми існують дві призначені Консорціумом партнерські установи, які можуть організувати навчання за будь-яким модулем. Один навчальний заклад є зазвичай головним з питань організації освітнього процесу, а інший – резервним. Таким чином, якщо в основного закладу виникають непередбачені проблеми, інший може організувати навчання за потрібним модулем. Ця стратегія

розподілу модулів має забезпечити певну стабільність програми та можливість використати досвід організації освітнього процесу, для забезпечення якості програми, і також для забезпечення збалансованого розподілу та загальної відповідальності усіх партнерів Консорціуму, з огляду на європейський характер цієї програми [13].

Навчальний план був розроблений спільно експертами з усіх партнерів Консорціуму та великої кількості представників основних зацікавлених сторін – прикордонних організацій ЄС. Процес розробки відображено у внутрішній послідовності та однорідності навчального плану, який має на меті показати себе як європейський продукт, а не як сукупність модулів, визначених на національному рівні. Оскільки Консорціум звертає особливу увагу на збереження принципу мобільності, викладацький склад кожного модуля є змішаним і відносно стабільним протягом ітерацій програми (незалежно від установи, що організовує навчання за модулем) [12].

Навчання відбувається в академічному формальному середовищі або в операційному прикордонному контексті, під час етапу досвідного навчання. Зазвичай, тиждень контактного навчання проходить в приміщенні партнерського навчального закладу або, де це можливо, у місці розташування додаткової установи, якою може бути Академія поліції, прикордонної поліції, інші правоохоронні освітні заклади (див. таблицю).

Структура СЕМОП в галузі стратегічного управління кордонами включає 3 блоки. Перший блок (30 кредитів ECTS): “Стратегія, планування та оцінювання в охороні кордону”; “Фундаментальні права та етика в системі європейської безпеки кордонів”; “Лідерство та організаційний розвиток в управлінні кордонами”; “Прикордонна політика та стратегії ЄС; Інновації та технології у сфері безпеки кордонів”; “Управління дослідженнями у сфері безпеки кордонів”. Другий блок (30 кредитів ECTS): “Дослідження глобального контексту безпеки кордонів”; “Управління стратегічними ризиками у сфері європейської безпеки кордонів”; “Співпраця в системі європейської безпеки кордонів”; “Дослідження інтегрованих практик в управлінні кордонами”. Третій блок (30 кредитів ECTS): Магістерська робота [13].

Заклади освіти, в яких реалізується СЄМОП

№ з/п	Модулі	Країна розташування основного закладу освіти	Країна розташування допоміжного закладу освіти
1	Стратегія, планування та оцінювання в охороні кордону	Іспанія / Естонія	
2	Фундаментальні права та етика в системі європейської безпеки кордонів	Нідерланди	Естонія
3	Лідерство та організаційний розвиток в управлінні кордонами	Латвія	Іспанія
4	Прикордонна політика та стратегії ЄС	Іспанія	Естонія
5	Інновації та технології у сфері безпеки кордонів	Естонія	Іспанія
6	Управління дослідженнями у сфері безпеки кордонів	Нідерланди / Іспанія	
7	Дослідження глобального контексту безпеки кордонів	Естонія	Литва
8	Управління стратегічними ризиками у сфері європейської безпеки кордонів	Литва	Естонія
9	Співпраця в системі європейської безпеки кордонів	Латвія / Іспанія	
10	Дослідження інтегрованих практик в управлінні кордонами	Іспанія	Нідерланди

Централізоване віртуальне навчальне середовище доступне для підтримки адміністрування програми та підвищення гнучкості навчальної парадигми, яка використовує сумісний навчальний підхід та включає можливість дистанційного навчання. Це полегшує доступ до програми для зайнятих посадових осіб і дозволяє їм залишатися в операційному середовищі, і брати участь в освітньому процесі. Навчальні матеріали доступні в бібліотеках (включаючи віртуальні бібліотеки) партнерських навчальних

закладів та доступні для слухачів у електронному форматі через віртуальну інформаційно-навчальну платформу Virtual Aula [11].

Професійна компетентність фахівців зі стратегічного управління кордонами включає знання (розуміння), здатність та відповідальність.

Слухачі по закінченню циклу підготовки оволодівають знаннями або розумінням: широкого кола законодавства ЄС, міжнародного законодавства, політики та процедур з питань транскордонного управління та міжнародного співробітництва; критичного оцінювання потенціалу організаційного розвитку в контексті принципів управління якістю прикордонної охорони; критичного усвідомлення європейського контексту безпеки кордонів на стратегічному рівні. Також слухачі отримують здатність: ефективно спілкуватися в багатопрофільному та мультикультурному контексті; працювати ефективно та самостійно та у співробітництві з особами, відповідальними за управління прикордонною охороною інших держав; застосовувати професійні та дослідницькі навички, спираючись на великий критичний аналіз відповідної інформації, щоб скласти рекомендації, що базуються на доказах, з метою покращення управління прикордонною охороною в європейському контексті. Професійна компетентність слухачів включає формування відповідальності за: інтеграцію та поширення фундаментальних прав, професійних та етичних стандартів у прикордонній сфері діяльності; використовувати належні інструменти та методи для управління всіма ресурсами, максимізувати використання, а також збалансовувати організаційні цілі управління у сфері охорони кордонів з очікуваннями національних, європейських та міжнародних зацікавлених сторін; забезпечення стратегічного підходу до європейського управління охороною кордону спираючись на розвідувальні дані; сприяння європейській співпраці, гармонізації та інтероперабельності у діяльності з охорони кордону; постійного використання можливостей для навчання та сприяння професійному розвитку в усій організації [12].

Програма включає три етапи навчання: етап самостійного навчання; етап інтенсивного контактного навчання та етап досвідного навчання, який проходить в оперативному контексті. Ці три етапи навчання включають як знання 1-го типу, набуті в академічному

середовищі, та знання 2-го типу (отримані шляхом вирішення проблем у професійному або змодельованому контексті). Основними принципами програми є покращення взаємодії на кордонах ЄС, гармонізація навчальних та професійних стандартів з урахуванням різноманітності та автентичності роботи керівника прикордонного підрозділу. В Програмі застосовуються конкретні підходи до навчання дорослих, такі як змішане навчання, на робочому місці, тематичні дослідження, польові роботи, семінари та досвідне навчання. Стратегія оцінювання СЄМОП передбачає проведення оціночної діяльності за результатами спостереження, обговорення, надання експертних оцінок та відгуків. Студенти навчаються проводити власне оцінювання, отримують про це відгук та ведуть спостереження за іншими. Інструменти оцінювання обираються таким чином, щоб достовірно відобразити професійні вимоги до керівника середньої та вищої ланки у прикордонній службі: письмові іспити, вирішення проблем з використанням тематичних досліджень, звіти, розробка стратегії, аналіз ризиків, письмова самооцінка, експертна оцінка та групова робота [13].

Висновки: Розроблена представниками прикордонних відомств країн ЄС СЄМОП в галузі стратегічного управління кордонами є прикладом сучасного освітнього продукту створеного спільно провідними європейськими прикордонними відомствами, одним з головних завдань якої є популяризація європейської культури прикордонної служби з високими стандартами дотримання фундаментальних прав, професійної етики та управління персоналом.

Перевагами впровадження СЄМОП є спільна участь країн у розробці та впровадженні освітніх програм та їх компонентів; залучення персоналу та викладачів освітніх закладів до спільних заходів (семінарів, конференцій, стажувань); формування спільних науково-дослідних тематик та секторів співробітництва; удосконалення менеджменту з питань академічної та професійної мобільності.

Структура СЄМОП представлена трьома навчальними блоками, кожен по 30 кредитів ECTS. Очікувані результати навчання програми узгоджені з відповідним рівнем у ЄРК, та ГРК. Для забезпечення безперервності програми визначено партнерські установи (головні та

резервні) в Іспанії, Естонії, Нідерландах та Латвії, які можуть організувати навчання за будь-яким модулем.

Отже, підготовка персоналу ДПСУ на рівні європейських та світових стандартів потребує вивчення досвіду прикордонних відомств передових країн ЄС у питаннях розробки та впровадження спільних освітніх програм, що вимагає подальшого ґрунтовного дослідження окресленого напрямку.

Перспективами подальших наукових розвідок вважаємо проведення порівняльного аналізу СЄМОП та освітньої програми підготовки магістрів у Національній академії ДПСУ, з метою подальшого впровадження набутого досвіду в систему підготовки персоналу ДПСУ.

Список використаної літератури

1. Блощинський І. Г. Теоретичні та методичні основи професійної підготовки фахівців Державної прикордонної служби України з використанням технологій дистанційного навчання : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія. Хмельницький, 2016. 552 с.

2. Дей М. Спільні освітні програми: стан, проблеми та перспективи, Міжнародний науковий вісник: збірник наукових статей за матеріалами XXVII Міжнародної науково-практичної конференції, Ужгород – Будапешт, 26–29 листопада 2013 року. Ужгород : ДВНЗ “УжНУ”, 2014. Вип. 8(27). С. 125–129

3. Спільна польсько-українська магістерська програма “Східні студії” URL : <http://unistudy.org.ua/eastern-studies>.

4. Спільні магістерські програми URL : <http://nlu.edu.ua/спільні-магістерські-програми>.

5. European Joint Master’s in Strategic Border Management (EJMSBM). URL : [http://ecahe.eu/w/index.php/European_Joint_Master%27s_in_Strategic_Border_Management_\(EJMSBM\)](http://ecahe.eu/w/index.php/European_Joint_Master%27s_in_Strategic_Border_Management_(EJMSBM))

6. Common Core Curriculum for Border Guard Basic training in the European Union (CCC 2012). Produced by FRONTEX Agency in cooperation with EU Member States and Fundamental rights organisations Warsaw, Rondo ONZ 1, 2012. 343 p.

7. Sectoral Qualifications Framework for Border Guarding (volume 1), FRONTEX, Warsaw, Rondo ONZ 1, 2013. 173 p.

8. The European Qualifications Framework for Lifelong Learning (EQF). URL : http://www.ecompetences.eu/site/objects/download/4550_EQFbroch2008_en.pdf

9. FRONTEX Training Portfolio 2017. URL :https://frontex.europa.eu/assets/Publications/Training/2017_Training_portfolio.pdf

10. European Joint Master's in Strategic Border Management: Policies & Procedures. URL : https://frontex.europa.eu/assets_publications/Training/EJMSBM_Procedures_and_Policies.pdf

11. European Joint Master's in Strategic Border Management (Prospectus). URL : https://frontex.europa.eu/assets/Publications/Training/Masters_Prospectus_2017.PDF

12. European Joint Master's in Strategic Border Management (Programme Curriculum Documentation), FRONTEX, Plac Europejski 6, Warsaw, Poland, 2013. 90 p.

13. Assessment report: European Joint Master's in Strategic Border Management, by the European Consortium for Accreditation in Higher Education, 2015. URL : https://search.nvaonet/files/555b27dd4164b_003196%20report%20NLDA%20wo-ma%20European%20Joint%20Masters%20in%20Strategic%20Border%20Management.pdf

Рецензент – доктор педагогічних наук, професор Блощинський І. О.

Балендр А. В. Внедрение совместной магистерской программы подготовки пограничников стран Европейского Союза в области стратегического управления границами

В статье раскрыты особенности совместной магистерской программы подготовки пограничников стран Европейского Союза в области стратегического управления границами, проведен анализ использования этого опыта с целью его внедрения в систему профессиональной подготовки персонала пограничного ведомства Украины.

Ключевые слова: *совместная программа подготовки, компетентность, страны Европейского Союза, подготовка пограничников.*

Balendr A. V. Implementation of Joint Master's Program for the Border Guards of the European Union Countries in the Field of Strategic Border Management

The article reveals peculiarities of the joint master's program (JMP) of training border guards of the European Union countries in the field of strategic border management. The author has analyzed the use of this

experience with the purpose of its introduction into the system of professional training of the personnel of the State Border Guard Service of Ukraine.

Strategic management of the EU external borders is becoming more and more complicated and that influences the professional competence of the border guards of EU countries. The principles of the Integrated Border Management Model require that border guard activities should be interoperable. In case of conducting joint operations, participating border guards should have the same understanding which can be reached via common training.

Implementation of the JMP facilitates joint participation of EU countries in designing and implementing national border guards' training programs and their components; involvement of the personnel and teachers of the border guard educational institutions in joint activities (seminars, conferences, internships); formation of joint research topics and cooperation sectors; management of academic and professional mobility.

The structure of JMP is composed of three blocks, 30 ECTS credits each. Expected learning outcomes of the program are harmonized with the corresponding level of the EQF, and the SQF. Partner institutions in Spain, Estonia, the Netherlands and Latvia (main and reserve) ensure continuity of the program and can provide training on any module. Training of Ukrainian Border Guard Service personnel at the level of European and world standards requires the study of the experience of the border authorities of the EU countries regarding development and implementation of joint study programs, and it requires further study of the subject.

The author indicates that the European Union's border security depends on professional competence of the personnel of border guard agencies. This goal will be reached by establishing high quality training standards and continuous improvement of the border guards' knowledge and skills.

Keywords: *joint training program, competence, countries of the European Union, border guards' training.*